podbrdské muzeum

Výroční zpráva 2013

Podbrdské muzeum s památníkem České mše vánoční, galerií a expozicí historických automobilů

Rožmitál pod Třemšínem, Palackého 10, 262 42

Tel: 311 249 262
pm@podbrdskemuzeum.cz
www.podbrdskemuzeum.cz

Obsah

1) Muzejní činnost 1
- expozice muzea 1
- výstavy a kulturní akce 3
- výchovně vzdělávací činnost 18
- publikační činnost 18
- účast na seminářích 19
- propagace a prezentace 20
- nové zboží a propagační materiály 20

2) Sbírkotvorná činnost 21
- evidence sbírek 21
- významné akvizice 21
- zápůjčky 23

3) Spolupráce s jinými institucemi, konzultace a poradenská činnost 24

4) Návštěvnost 24

1) Muzejní činnost

Podbrdské muzeum vzniklo v roce 2010 jako organizační složka města a plní svou funkci ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Zřizovatelem Podbrdského muzea je Město Rožmitál pod Třemšínem, jeho statutárním zástupcem starosta města Ing. Josef Vondrášek.
Rozsáhlý muzejní komplex má několik samostatných částí. Hlavní expozice se nachází v třípatrové budově bývalého Podbranského mlýna, navazující na tovární halu, ve které je galerie s ochozem. Velkoryse pojatý výstavní prostor slouží nejen k realizaci výstav, ale i k pořádání koncertů, divadel, jarmarků. Jedno křídlo budovy je věnováno expozici historických automobilů. Součást muzea tvoří také tzv. stodola, která dokumentuje řemeslnou zručnost obyvatel Podbrdska. Záměrem muzea je sbírku postupně doplňovat, vytvořit zde interaktivní prostředí domácnosti, statku, přiblížit práci na poli.

- expozice muzea

EXPOZICE PÁNŮ Z ROŽMITÁLA v přízemí budovy bývalého Podbranského mlýna nabízí exkurzi do doby, kdy město a okolí osídlili členové rodu Buziců, pozdější páni z Rožmitála. Prostor, stylizovaný do období vrcholného středověku, seznámí návštěvníky s nejvýznamnějšími osobnostmi rodu. Patří sem Jaroslav Lev z Rožmitála, který podnikl v letech 1465 - 1467 ve službách svého švagra, českého krále Jiřího z Poděbrad, diplomatickou cestu „ Z Čech až na konec světa", dále pak jeho sestra Johana z Rožmitála, druhá manželka krále Jiřího z Poděbrad, jež byla v letech 1458 - 1471 českou královnou. Třetím slavným je Jaroslavův syn Zdeněk Lev z Rožmitála (okolo roku 1460 - 1535), nejvyšší sudí a od roku 1507 nejvyšší pražský purkrabí. Expozici doplňují dva filmy: „Kořeny a sídla rodu pánů z Rožmitála" a „Cesta z Čech až na konec světa".

První patro s expozicí **JAK SE ŽILO NA PODBRDSKU** je příběhem krajiny a člověka. Člověka, který se zde usadil, našel tu svůj domov a díky přírodě i obživu. Návštěvník se seznámí s brdskou přírodou, typickými řemesly, životem zdejších obyvatel a nahlédne do venkovské světnice i do městské domácnosti na počátku minulého století. Galerie osobností prezentuje všechny významné osoby, které se v Rožmitále narodily nebo zde část života pobývaly. Velké pozornosti se těší slaměná katedrála sv. Víta i rozsáhlá sbírka vyřezávaných erbů českých měst a šlechtických rodů, jež jsou dílem místních lidových umělců. Expozici, v sekci přírody interaktivní, doplňuje film a projekce nejstarších fotografií města. Více informací nalezne návštěvník v dotykovém počítači.

PAMÁTNÍK JAKUBA JANA RYBY A ČESKÉ MŠE VÁNOČNÍ ve 2. patře nabízí zatím jedinou expozici v ČR, která shrnuje veškeré poznatky o tomto výjimečném skladateli a učiteli. Hlavním cílem je představit komplexně Rybovu osobnost a všechny obory jeho činnosti. Expozice je členěna podle jednotlivých etap Rybova života, ale nechybí tu ani kontext s dějinami Evropy. Texty provázejí úryvky z vlastního životopisu J. J. Ryby, dokumenty nebo jejich faksimile a historické nástroje. Velkoryse pojatý životopis zahrnuje období od předků až po žijící potomky. Expozici doplňují filmy „Rybova doba", „Život J. J. Ryby" a „Dílo J. J. Ryby". K dispozici je dotykový počítač s mnoha informacemi a možností poslechu Rybovy hudby.

EXPOZICE HISTORICKÝCH AUTOMOBILŮ nabízí nejucelenější sbírku vozů Aero, které jsou legendou české automobilové historie. Kolekce 32 vozů představuje všechny typy značky Aero, od modelu Aero 500, vyrobeného v roce 1929, až po poslední poválečný model Aero Minor z roku 1948. Ve sbírce jsou zastoupeny i tři exempláře s karoserií od slavné firmy Sodomka.

DĚTSKÉ HŘIŠTĚ, situované na břeh rybníka Kuchynky poskytne odpočinek všem věkovým kategoriím. Nevšedním lákadlem je zděný vyhlídkový maják a krytý altán (venkovní učebna).

MUZEUM HASIČSTVA Novou stálou expozicí Podbrdského muzea je od června 2012 muzeum hasičstva. Nachází se asi 100 m od muzejního komplexu, v budově bývalé městské galerie Pod zámkem. Neokázalý, ale expresivně modelovaný prostor s motivem ohně prostupujícího staré stavení využívá stávající dispozice původní chalupy. Výběr exponátů z rozsáhlé sbírky Františka Poláka seznámí návštěvníka s hasičkou historií i současností. Na přípravě a realizaci se podíleli:
Obsah: František Polák, Rudolf Šimek, Jana Šimková, Jana Filinová, Václav Liška
Výtvarné řešení: Ondřej Kamenický
Exponáty: František Polák

VEŘTAT /CVOČKAŘSKÁ DÍLNA/
23. 3. 2013 byl ve stodole muzea slavnostně otevřen funkční veřtat. Jeho realizací jsme začali naplňovat náš dlouhodobý záměr vytvořit ve stodole postupně interaktivní dílny typických podbrdských řemesel a prostředí domácnosti chudého podbrdského kraje.

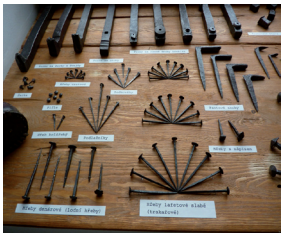

- výstavy

Leden, únor	Muzeum plné kočárků a panenek
Březen	Ústa domů - Ivo Burian
Duben	Výstava výtvarných prací žáků MŠ Rožmitál
Květen	Ze života současných Inků a Mayů
	Kniha, písmo, ilustrace, komiks – výstava výtvarného oboru ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál
Červen	Pět+ jeden - Iveta Votěchová, Renata Dohnalová, Tereza Marečková, Lucie Marečková, Lenka Vašíčková, Luděk Souček
Červenec	100 let strojírenství v Rožmitále
1. 7. – 14. 9.	Z říše loutek a pohádek - interaktivní výstava pro celou rodinu
Září	12. salon výtvarné fotografie
Říjen	Vlastní cestou - Milada Voláková
	Objekty - František Novotný
15. 11. – 31. 12.	Hravé Vánoce – interaktivní výstava, Z truhly našich babiček

- kulturní akce

23. 3.	Vítání jara – tradiční velikonoční jarmark
	Kování cvočků - zahájení provozu funkční cvočkařské dílny
21. 5.	Přednáška a beseda o životě současných Inků a Mayů
1. 6.	Expedice středověk - muzejní noc
1. 6. – 31. 12.	Vykopávky z Chocholíku /zápůjčka z Národního muzea/
30. 6	O Budulínkovi a Koblížkovi - loutková pohádka – divadlo Říše loutek
22. 6.	Den s českou královnou - tradiční historická slavnost
27. 8.	Setkání bývalých zaměstnanců Strojíren /bývalého Agrostroje/ Rožmitál při příležitosti 100. výročí strojírenství v Rožmitále
30. 11.	Tradiční jarmark lidových řemesel
6. 12.	Druhá rožmitálská kramárna
6. 12.	Animační dílna k výstavě Z babiččiny truhly
17. 12.	Půjdem spolu do Betléma - Vánoční koncert skupiny Chairé

Výstava kočárků a panenek

Ústa domů I. Burian

Výstava žáků MŠ Rožmitál

Výstava výtvarného oboru ZUŠ J. J. Ryby

100 let strojírenství v Rožmitále

Z říše loutek a pohádek

Z říše loutek a pohádek

Vlastní cestou - Milada Voláková

Objekty - František Novotný

Hravé Vánoce

Hravé Vánoce

Animační dílna k výstavě Z truhly naší babičky

Velikonoční jarmark

Slavnostní otevření cvočkařské dílny

Výstava Ze života současných Inků a Mayů

Muzejní noc

Muzejní noc

Archeologické vykopávky z Chocholíku

Historická slavnost Den s českou královnou

Historická slavnost Den s českou královnou

Historická slavnost Den s českou královnou

Historická slavnost Den s českou královnou

Historická slavnost Den s českou královnou

Královnu Johanku přijeli pozdravit hosté z moravského Kunštátu

Setkání bývalých zaměstnanců závodu Agrostroj

Vánoční jarmark

Půjdem spolu do Betléma - vánoční koncert skupiny Chairé

- výchovně vzdělávací činnost

Tak jako v předešlých letech i v letošním roce jsme naši výchovně vzdělávací činnost zaměřili na spolupráci se školami a rodiny s dětmi. Cestu do našeho muzea si našly školy z blízkého okolí /Příbram, Bohutín, Březnice, Hvožďany, Obecnice, Suchodol, Tochovice/, které naše muzeum navštěvují pravidelně. Kromě stálých výukových programů jsme letos nabídli školám i široké veřejnosti interaktivní výstavu Hravé Vánoce aneb kouzlo Vánoc vytvořené vlastníma rukama a fantazií, která provedla návštěvníky předvánočním časem v době našich předků od svatého Martina do Tří králů a seznámila je s mnohdy již zapomenutými zvyky a obyčeji /obchůzky Lucek, Perchty, Ambrože, věštění na sv. Ondřeje, výroba polazů, varkočů…./i s praktickými činnostmi /draní peří, zpracování lnu,předení a tkaní, pletení, háčkování…/a tyto i další činnosti si sami mohli vyzkoušet. Ve tvořivé dílně si na závěr návštěvníci mohli vyrobit slaměný řetěz, korálkové ozdoby, papírového anděla…

- publikační činnost

• Miroslav Kolka, Technická zařízení na vodní pohon na Cvikovsku, Liberec, Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Liberci, 2012. Fontes Nissae 2, XIV/2013. Recenze Rudolf Šimek

- účast na seminářích a konferencích

- Muzeum a škola, aneb Aby věci promluvily, VI. ročník konference, Zlín, 19. 3. – 22. 3. 2013, zúčastnila se Iva Ryjáčková
- Digitalizace a uchování skleněných negativů, Archiv Langhans, Praha, 25. 3. 2013, zúčastnil se Rudolf Šimek
- Konference - Wesselsky mlýn v Loučkách a jeho památková obnova, 16. 4. 2013, zúčastnil se Rudolf Šimek
- Konference o cestovním ruchu a památkách ve městech, obcích a regionech. Kutná Hora, 17. 4. – 18. 4. 2013, zúčastnila se Hana Křepelková
- Muzeum a návštěvník, Národní muzeum Praha, 25. 4. 2013, zúčastnila se Iva Ryjáčková
- Kolokvium Jiří z Poděbrad, Senát parlamentu České republiky Praha, 6. 5. 2013, zúčastnil se Rudolf Šimek
- Ilustrace vodních mlýnů v raně novověkých knihách u příležitosti 11. ročníku festivalu řemesel a vyznání, Chadimův mlýn, Horní Dubénky, 1. 6. 2013, Přednáška Rudolfa Šimka
- Veletrh Památky a řemesla, Praha Veletržní palác, 3. 10. – 5. 10. 2013 zúčastnil se Rudolf Šimek
- Praxe pro teorii, teorie praxi, workshop, Muzeum J. A. Komenského, Přerov, 9. 10. – 10. 10. 2013, zúčastnila se Iva Ryjáčková
- Tradice a současnost železářské výroby VII., Rokycany, 9. 10. – 10. 10. 2013 Příspěvek Nová expozice v Podbrdském muzeu – funkční cvočkařská dílna, Rudolf Šimek
- Vesnické technické objekty 2013, Vysoké Mýto, 14. 10. – 16. 10. 2013 Příspěvek Stoupy, štoky, tlukadla, opíchárny, krupníky…,. Rudolf Šimek
- Mezioborová konference Mariánská úcta ve středních Čechách, Příbram, Svatá Hora, 31. 10. – 1. 11. 2013, zúčastnil se Rudolf Šimek

Ve dnech 23. – 24. 5. uspořádali pracovníci muzea workshop **Poznáváme vodní mlýny.** Byl určen pro památkáře, archiváře, pro uživatele stránek www.vodnimlyny.cz a amatéry se zájmem o drobné technické památky, především o vodní mlýny. Workshopu se účastnilo 27 posluchačů a 7 lektorů.

- studium

- Mediální komunikace jako odborná kompetence, vzdělávací centrum Lexik Praha, říjen 2013 – březen 2014, Iva Ryjáčková
- Vysoká škola obchodní v Praze, obor cestovní ruch, říjen 2013 – leden 2015, Iva Ryjáčková

- Škola muzejní propedeutiky, Asociace muzeí a galerií, říjen 2013 – červen 2014, Rudolf Šimek
- Přednáškový cyklus Lidová architektura – historické stavby a sídla; Vývoj konstrukcí historických staveb, fakulta architektury, přednášející Ing. arch. Jan Pešta, ČVUT, Rudolf Šimek

- propagace a prezentace

Současně s otevřením muzea byly spuštěny jeho webové stránky (www.podbrdskemuzeum.cz). Muzeum se prezentuje na webových portálech Kudy z nudy, Kam po Česku, Kudy kam, Výletník, Město pro děti, Vše o cestování s dětmi, Malý dobrodruh, Krásné Česko, Kidsland, Cesty krajem, Turistika pampeliška, Vaše děti, Tixík, Výlety-Zábava, www.mypromter, Zpravodaj knihovny J. Drdy Příbram, www.pribramsko.eu, www.pribramsko.cz, www.ubytovani-cz.inf, www.nanavsteve.cz, www.czecot.
O aktuálním dění v muzeu jsou pravidelně informováni čtenáři Mladé fronty Dnes, Příbramského deníku, Periskopu, Třemšínských listů, Březnických listů, Jineckého zpravodaje, Milínského zpravodaje., Podbrdských novin, 5+2.
Na propagaci aktuálních interaktivních výstav využíváme billboard u benzínové pumpy v Rožmitále, nový poutač je umístěn u kruhového objezdu ve směru od Příbrami

- nové zboží a propagační materiály

Pexeso Autoveteráni
Pexeso Rozhledny
Kvarteto Auto, Moto
Pohled Fabián, Jordán
Turistická vizitka Podbrdské muzeum
Sběratelská karta
Betlém – kalendář 2014 – 2015
Orientální Betlém
Betlém Lorenz – reprint
Kniha, Miroslav Hásek, I my jsme tu byli II., Gallery 2013

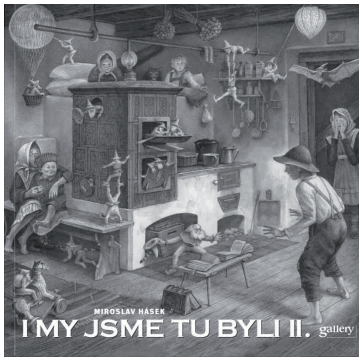

2) Sbírkotvorná činnost

Podbrdské muzeum tvoří své sbírky na základě zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, vyhlášky a předpisů Ministerstva kultury. Sbírkové předměty se evidují chronologicky v přírůstkové knize. Evidence je prozatím jednostupňová. Přírůstková kniha vede pro každý sbírkový předmět zápis obsahující přírůstkové číslo, datum zápisu, počet kusů, název (popis) sbírkového předmětu, lokalitu sběru nebo původu, způsob získání, jméno a adresu dárce, prodávajícího).
V roce 2013 proběhla aktualizace v Centrální evidenci sbírek.
Zastaralý název sbírky „**Sbírka Brdského památníku v Rožmitále pod Třemšínem byl změněn na Sbírka Podbrdského muzea s památníkem J. J. Ryby a České mše vánoční, s galerií a expozicí historických automobilů.“**
Byla změněna písemná charakteristika sbírky, a to v bodech b a c (více viz). Evidenční číslo sbírky je PBR/002-05-14/277002. Sbírka obsahuje jedinou podsbírku, a to podsbírku historickou.
Proběhla kompletní inventarizace sbírkových předmětů zapsaných v Centrální evidenci sbírek.

V rámci inventarizace sbírkového fondu bylo ze sbírek:

- vyřazeno 28 přírůstkových čísel
- napraveno 10 omylů při zapisování
- dohledáno 52 předmětů, které byly považovány za ztracené
- přidáno 46 přírůstkových čísel (v programu Cesík jednotlivá rozepsaná čísla změněna)
- vyřazeno 163 přírůstkových čísel (v programu Cesík byla jednotlivá čísla rozepisována)

Počet nových přírůstkových čísel v roce 2013	128/1300 ks
Počet přírůstkových čísel pracovního fondu v roce 2013	86
Celkový počet přírůstkových čísel pracovního fondu k 31. 12. 2013	488
Celkový počet evidenčních čísel sbírkových předmětů k 31. 12. 2013	1 948

- významné akvizice

Mezi nejvýznamnější akvizice roku 2013 patří:
Pamětní grafika pro bývalé zaměstnance slévárny v Rožmitále (Uznání za obětavou práci v rožmitálské slévárně s. Václavovi Brdovi)
Bronzová plaketa Agro Rožmitál 60 let, 1913 – 1973
Kronika BSP nástrojárna (I – III),
Tři formy (modely) na odpadní roury
Pět linorytů od Vladislava Hřímalého (Antika, Hudba, Úsvit, Orel, Chrám sv. Mikuláše - kolébka církve československé, Husův sbor církve ČSL)
Plány slévárny z let 1950 – 1953
Mohutný kamenný štok.
Litinová forma na velikonočního beránka

Okovaná bota - originál z 2. sv. války

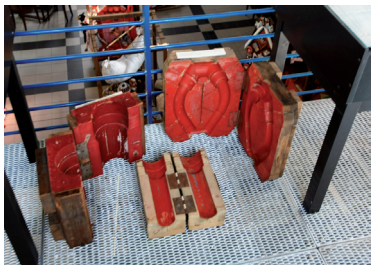

Formy na odpadní roury

Cvočkařské kameny

Kamenný štok

Litinové kříže

Litinové moždíře pro slavnostní výstřely

Zlomky kachlů ze 16. st.

Pamětní grafika

Do sbírek byly zařazeny knihy z pozůstalosti R. R. Hofmeistera., sbírkový fond řemesel obohatila uhlířská krazna, vojenské boty okované cvočky, několik cvočkařských kamenů. Z pozůstalosti po Ing. Ivanu Hoyerovi jsme získali rukopisy not od Josefa Kašpárka; opisy Rybových skladeb od Jana Němečka; zlomky kachlů s různými motivy a několik geodetických přístrojů a pomůcek (teodolit v dřevěné skříňce, kompas v dřevěné krabičce, nivelák v dřevěném kufru, neznámý geodetický přístroj v dřevěném kufru, výtyčka (trasírka), nivelační lať, pevný stativ (velký a malý), stativ (výsuvné nohy). Do sbírek bylo zapsáno loutkové divadlo (jeviště, sádrové hlavičky, tělíčka, rekvizity, kulisy, kříže k vodění a drobnosti), získané od pana Jaroslava Křížka z Votuše. Podařilo se dohledat dva z pěti litinových moždířů pro slavnostní výstřely, které byly považovány za ztracené.

- zápůjčky

V roce 2013 jsme pro naše muzeum zapůjčili 4 výstavy

Ve spolupráci s nadačním fondem INKA, který podporuje vzdělání indiánů v Andách, jsme uspořádali výstavu Ze života současných Inků a Mayů. Výstava probíhala od 4. do 30. května. Součástí výstavy byla i beseda s PhDr. Olgou Vilímkovou, které se účastnil rada vyslanec z velvyslanectví Peru v ČR pan Luis Galindo Galecio.

Loutkovou pohádkou O Budulínkovi v podání divadla Říše loutek byla zahájena interaktivní výstava pro celou rodinu Z říše loutek a pohádek. Základem této výstavy byly loutky a kulisy zapůjčené Uměleckou scénou Říše loutek, doplněné o interaktivní prvky. Výstavu navštívilo od 1. 7. do 14. 9. 2 836 návštěvníků.

Od 1. 6. 2013 do 31. 3. 2014 bylo díky zápůjčce z Národního muzea umožněno veřejnosti shlédnout část archeologických vykopávek ze 6 mohyl, datovaných do 8. století n. l. z lokality Chocholík nad Pňovicemi u Rožmitálu. Vystaveny byly originální záušnice, jantarové korále, střepy, fragment nádoby a další originály, celkem 25 kusů archeologických vykopávek

Od 15. 11. do 31. 12. 2013 probíhala interaktivní výstava o lidových vánočních zvycích Hravé Vánoce, kterou našemu muzeu zapůjčila Jitka Rosická, Pařížov 10, 538 43 Třemošnice.

Výstava 100 let strojírenské výroby v Rožmitále (2. 7. – 27. 8.) byla obohacena díky zápůjčce Rokycanského muzea dr. Bohuslava Horáka o několik dřevěných modelů z rožmitálské slévárny, dvě litinové sochy sv. Jana Nepomuckého zapůjčilo příbramské Hornické muzeum a řadu dalších předmětů zapůjčili obyvatelé Rožmitálu a okolí.

3) Spolupráce s jinými institucemi, konzultace a poradenská činnost

Podbrdské muzeum spolupracuje s řadou odborníků, institucí i organizací. Účinnou pomoc mu poskytuje zejména Státní okresní archiv Příbram, Hornické muzeum Příbram, Muzeum dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech Společnost J. J. Ryby Rožmitál pod Třemšínem; kulturní akce se pořádají ve spolupráci s Kulturním klubem, skupinou Rosenthal, Březnickým a rožmitálským divadelním spolkem, hudebním souborem Třemšínská kvítka, Základní školou a ZUŠ Rožmitál. Expozice a archiv jsou často využívány studenty k získání informací pro seminární a diplomové práce. Průběžně jsou poskytovány konzultace badatelům. Na základě bádání a konzultací v Podbrdském muzeu vznikly dvě bakalářské práce a jedna diplomová práce.

Hudba na kůru kostela Povýšení svatého Kříže ve Starém Rožmitále, Ludmila Křivková PedF UK Praha (bakalářská práce)
Historie, vývoj a současnost průmyslu na Rožmitálsku, Eva Filipovská
Vysoká škola evropských a regionálních studií O.P.S. České Budějovice (bakalářská práce)
Reflexe vybraných děl K. J. Beneše, Mgr. Renata Hálová, Západočeská univerzita v Plzni, PedF (diplomová práce)

Další badatelé:
Jindřich Jirásek - život a dílo R. R. Hofmeistera
Monika Schubert, Drážďany - sklářský od Adlerů na Rožmitálsku

4) NÁVŠTĚVNOST

Za plné vstupné	2 364
Za snížené	4 576
Za rodinné	2 909
Muzeum hasičstva	100
Platících celkem	9 949
S volnou vstupenkou	359
VÝSTAVY	1034
DĚTI DO 6 LET	180
NEPLATÍCIÍ CELKEM	1 573
NÁVŠTĚVNÍCI CELKEM	**11 522**
Interaktivní výstavy	
V říši loutek a pohádek	2 836
Hravé Vánoce	1 270
Návštěvníci kulturních akcí	**3 994**